

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

ADELGADE 40, NYSTED

GULDBORGSUND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	13.10.2010
Besigtiget af:	Maria Wedel Gjelstrup
Journalnummer:	2010.7.82.07/376-0001
Kommune:	Guldborgsund Kommune
Adresse:	Adelgade 40, 4880 Nysted
Betegnelse:	Adelgade 40, Nysted
Fredningsår:	1984
Omfang:	<i>Pakhuset (mellem 1781 og 1791, ombygget 1928)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Pakhuset er beliggende i Adelgade midt mellem beboelse og butikker.

Pakhuset er i tolv fag i bindingsværk over en sortmalet sokkel. Tavlene er bleg gule, tømmeret og sugfjeldet er malet rødt, og taget er af røde teglsten.

Mod gaden er alle tavlene i underetage med dokker, og ved hjørnefagene eller de næstfølgende fag er der skrånede. Over første etagen er der hele vejen gennemstukne bjælker.

Vinduerne er placeret to og to over hinanden og er tilpasset tavlene så de sidder skiftevis, tavl, vindue, tavl. I andet fag mod syd er placeret en nyere hoveddør. Der er næsten intet udhæng mod gaden ved det nyere tag.

Gårdsidens bindingsværk er opbygget som facaden, men her sidder vinduerne forskudt mellem stuetagen og første sal, og døren er her placeret midtfor.

Tagfladen her er opskalket, og der er et stort udhæng over synlige rødmalede spær.

Indvendigt står pakhuset stadig med sine oprindelige store åbne rum på hver etage. Konstruktionen af loftbjælke i træ og drager og søljer i stål er synlige ligesom tagspærerne på de øvre lofter. Enkelte steder på etagerne er der etableret kontorer med simple lette skillevægge. På første sal er pakhuset forbundet med en dør ind til nabobygningen mod syd.

I dag fungerer pakhuset som lager til naboejendommens produktionslokaler.

— BYGNINGSHISTORIE

Pakhuset er bygget som kornmagasin i 1781 af købmand Simon Groth Clausen, som ejede gården overfor.

I 1809 blev pakhuset brugt til indkvartering af spanske soldater. På et tidspunkt har pakhuset også været anvendt som midlertidigt hospital, men for det meste har her været opbevaring. Helt frem til 1928 var her korn og vognmagasin.

I 1928 gennemgik pakhuset en større ombygning, hvor skodderne blev taget af vinduerne, og vinduerne i stueetagen blev flyttet et fag hver, så de kom til at sidde lige under vinduerne på første etage. Her er der sket et opbrud af konstruktionen i det nordligste fag på facaden, hvor et vindue i dag sidder der hvor skråstiveren førhen har siddet. Senest er taget lagt om og blev opført uden de tidligere støbejerns vinduer.

Siden 1920 har familien Engelbrecht ejet bygningen, sammen med de omkring liggende bygninger, og haft en mindre produktions virksomhed med fremstilling af arbejdstøj.

— KILDER

Huse i Nysted, Nysted bevaringsforening, redigeret udgave 2008.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Pakhuset er en markant bygning i gadebilledet der skiller sig ud, fra de andre huse i Adelgade, både ved funktion og udseende, med det kraftige røde bindingsværk. Gårdrummet bag pakhuset er lukket til siderne af mure og plankeværk og mod haven af en række høje træer, hvor der er udsyn ned over en skrånende grund. Gårdrummet er enkelt og har et samlet udtryk fordi murene omkring det er holdt i samme farveholdning som pakhuset. Pakhuset indgår desuden i en sammenhæng med de få andre pakhuse der er tilbage i Adelgade.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Gennem den sidste del af 1700-årene, den florissante periode, fik Danmark en stigning på de handelsmæssige områder. Det betød også en stigning på eksporterendes landsbrugsprodukter fra Nysted, og derfor var der brug for mere lagerplads. Pakhuset i Adelgade 40 var det første der blev bygget.

Bygningens kulturhistoriske værdier som pakhus lader sig nemt aflæse i den synlige indvendige konstruktion, der ved sine dimensioner viser at bygningen har kunnet bære store mængder korn.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier findes først og fremmest i facadens enkle taktfaste rytme. Specielt proportionerne på gårdsidens med de forskudte vinduer og det store udhæng giver en særlig tyngde til det store tag der hviler på de synlige røde spær.

De arkitektoniske værdier knytter sig særligt til en streng pragmatisme, der både ses på facadens løsning og ved de store åbne rum indvendigt, hvor man opfatter konstruktionerne og opnår gennemlyste rum.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig især til facadens udtryk og bindingsværket opbygning samt til de originale åbninger og takten mod gården, og den generelle originale materialeholdning.

Endvidere til de indvendige åbne planer og de synlige konstruktioner.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at hoveddøren og grebet på sigt udskiftes, så det passer bedre til bygningens tid og funktion.

Hvis vinduerne skal skiftes foreslås rammer med større ruder, som det ses i næsten alle vinduer i stuetagen mod gården. De små ruder der ses i dag har en fremmed proportionering.